

С. Геращенко,
*студент V курсу 2 групи
Інституту підготовки
юридичних кадрів
для Служби безпеки України,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ АРЕШТУ

Загальновідомо, що одним із етапів застосування покарання є його виконання та відбування. Відповідно, саме від ефективності та законодавчої регламентації цих заходів залежить майбутнє виправлення та ресоціалізація засудженого, запобігання вчиненню ним нових злочинів та захист його прав та законних інтересів.

Для досягнення цих цілей у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) було передбачено вичерпний перелік покарань, порядок виконання та відбування яких регламентовано у Кримінально-виконавчому кодексі України (далі – КВК України). Незважаючи на це, виконання окремих видів покарань на сьогодні викликає чимало труднощів на практиці, що призводить до масового порушення прав засуджених та нівелює мету кримінально-виконавчої системи загалом. Чи не найбільше таких питань виникає при виконанні покарання у виді арешту.

Варто зазначити, що арешт є досить новим видом покарання, його було введено до системи покарань разом із прийняттям у 2001 р. КК України. Цікаво, що цей вид покарання відомий багатьом державам світу, зокрема, колишнім радянським республікам, а також Іспанії, Китаю, Білорусі, Грузії, Латвії, Литві, Росії тощо [2, с. 176].

Зміст арешту закріплений у ч. 1 ст. 60 КК України, у якій зазначено, що покарання у виді арешту полягає в триманні засудженого в умовах ізоляції і встановлюється на строк від одного до шести місяців. Окремі обмеження щодо відбування цього виду покарання встановлені у ч. 2 цієї статті та стосуються неповнолітніх віком до 16 років, вагітних жінок, а також жінок, які мають дітей віком до семи років. Порядок і умови виконання цього виду покарання регламентовано у гл. 12 КВК України.

Незважаючи на це, системний аналіз чинного законодавства дозволяє зробити висновок про певну неврегульованість окремих питань, пов'язаних із регулюванням виконання арешту.

По-перше, чинна редакція ч. 1 ст. 60 КК України дає можливість на рівні норм матеріального права говорити про відсутність суттєвих

відмінностей від позбавлення волі. Єдиною суттєвою відмінністю на рівні КК України виступає строк виконання, який для арешту є значно меншим та становить від одного до шести місяців. Проте, як слушно зауважує К. А. Автухов, аналіз умов відбування арешту й позбавлення волі дозволяє підкреслити, що ізоляція, яку зазнають засуджені до арешту, є суворішою порівняно з тією, якій піддаються засуджені до позбавлення волі, й навіть порівняно з тими, які тримаються в приміщеннях камерного типу колоній максимального рівня безпеки. Це дає підстави зробити висновок, що за вітчизняним законодавством серед усіх засуджених саме засуджені до арешту є найбільш ізольованими [1, с. 257]. Таким чином, саме суворіша ізоляція є тим критерієм, що дозволяє відмежувати арешт від позбавлення волі. Більше того, на такій відмінності наголошується у нормах кримінального законодавства Вірменії, Білорусі, Казахстану, Російської Федерації [3, с. 12].

Іншим суттєвим недоліком виступає відсутність порядку направлення засудженого до арештного дому. Єдиною підставою для того, щоб почалося виконання кримінального покарання, є вирок суду. Так само і підставою для тримання осіб, засуджених до арешту, є виключно вирок суду, який набрав законної сили. Однак у чинному КВК України так само, як і в Правилах внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 29.12.2014 р. № 2186/5, не міститься вказівки на порядок направлення засудженого до арештного дому (окремих постів та секцій слідчого ізолятора, де сьогодні відбувається арешт).

Слушно видається позиція Н. О. Чудика щодо необхідності звернення в даному випадку до ст. 87 КВК України, що регулює порядок направлення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання (не пізніше десятиденного строку і набрання законної сили вирок суду) [2, с. 178]. Проте питання необхідності нормативного врегулювання порядку направлення засуджених до арешту досі залишається відкритим.

Не менш актуальною видається проблема організації виконання арешту. Адже в Україні практично за 10 років від прийняття КК України не було побудовано жодного арештного дому. До останнього часу виконання цього покарання проводилося у слідчих ізоляторах або на дільницях слідчих ізоляторів на території кримінально-виконавчих виправних колоній (що суперечить положенню КВК України, відповідно до якого призначенням СІЗО є забезпечення реалізації запобіжного заходу у виді тримання під вартою) [1, с. 177].

З метою розвантаження слідчих ізоляторів, покращення умов тримання осіб зараз проводиться робота щодо винесення арештних домів за

межі слідчих ізоляторів відповідно до відомчого наказу «Про створення арештних домів на територіях установ виконання покарань» від 29.06.2010 р. № 216. Наразі арештні дома створені при виправних колоніях у Вінницькій, Житомирській, Запорізькій, Київській, Одеській, Харківській, Чернівецькій та інших областях [1, с. 177]. Проте на сьогодні в Україні не побудовано жодного повноцінного арештного дому окремо від інших установ виконання покарань, що не відповідає основним засадам кримінально-виконавчої політики в Україні та принципу законності в кримінально-виконавчому праві.

Підводячи підсумок даної роботи, варто зазначити, що порядок виконання такого виду покарання, як арешт потребує в Україні суттєвого доопрацювання та внесення змін до чинного законодавства, зокрема:

- зміни редакції ч. 1 ст. 60 КК України стосовно того, що арешт передбачає більш сувору ізоляцію особи, чим усунути існуючу прогалину в кримінальному законодавстві;
- визначення в законодавстві порядку направлення засуджених до арешту;
- створення в Україні повноцінних арештних домів окремо від інших установ виконання покарань, що відповідало б засадам кримінально-виконавчої політики та принципу законності.

С п и с о к л і т е р а т у р и

1. Автухов К. А. Основні теоретичні та прикладні проблеми виконання покарання у виді арешту / К. А. Автухов // Університетські наукові записки. – 2013. – № 1. – С. 256–260.
2. Чудик Н. О. Проблеми відбування покарання у виді арешту в Україні / Н. О. Чудик, К. А. Мудрик // Право і суспільство. – 2016. – № 2(2). – С. 175–179.
3. Гель А. Виконання покарання у виді арешту. Проблеми та деякі інші наслідки законодавчих новацій / А. Гель // Юридичний вісник України. – 2015. – № 16 (25 квіт. – 1 трав.); № 17/18 (2–15 трав.). – С. 12,13.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.